

Stabat Mater

Maart 2023

alm ad
mosam
barok

neemt je mee

Ad Mosam Barok is het Limburgs topensemble, dat u graag verrast met avontuurlijke programma's en boeiende concerten. Daaronder grote juwelen, kleine pareltjes en bekende werken zoals Messiah, Johannespassie, Weihnachtsoratorium; toegankelijk voor een breed publiek maar altijd in staat óók de fijnproever te laten genieten.

Gespecialiseerde instrumentalisten, solisten en professionele ensemblezangers bundelen hun liefde voor muziek. Dat is de kracht van Ad Mosam, gevestigd in Sittard maar internationaal samengesteld. Steeds weer mixen jonge talenten met ervaren specialisten in een vitale ensembleklank.

Met ruime kennis van de historische uitvoeringspraktijk benadert Ad Mosam de partituur; in de expressieve uitvoeringen klinkt hun passie voor muziek en liefde voor het publiek. In spannende concerten met dichters, dansers, jazzmusici en in nieuwe presentatievormen toont Ad Mosam haar innovatief gezicht.

Uit de pers:

“Een verrukkelijke en flitsende uitvoering”
en

“... op overtuigende wijze uitgevoerd.”

adm ad
mosam
barok

neemt je mee

Daarnaast neemt Ad Mosam met talentontwikkeling en educatie haar rol voor de regio en de toekomst zeer serieus. Zo biedt de programmalijs PUUR Talent&Excellent begeleiding en verdieping aan getalenteerde leerlingen in het voortgezet onderwijs, muziekvakopleidingen en amateurs.

De uitvoeringen zijn intens en getuigen van een levendige communicatie op het podium en met het publiek “Wij willen dat elke uitvoering een belevenis is die mensen inspireert, vervoert of enthousiasmeert”.

Op het podium schuwen ze het plezier en het risico van de improvisatie niet. Zo inspireren ze u, de concertbezoeker, maar ook elkaar.

De betekenis van barok voor de hedendaagse muziekcultuur is groot. Die verbinding is voor Ad Mosam essentieel, getuige hun programmering, hun educatieve activiteiten en de wijze waarop gerepeteerd wordt; een vanzelfsprekend uiting van haar missie

De artistieke leiding is in handen van Huub Ehlen.

Huub Ehlen

Artistieke leiding

Huub paart zijn muzikale gedrevenheid aan een grote belangstelling voor de menselijke stem. Hij verwierf mede op grond van zijn uitgebreide ervaring als ensemblezanger de bijzondere vaardigheid om stemmen soepel te laten versmelten tot een warme maar vitale koorklank.

Dankzij zijn partituurinzicht en jarenlange ervaring in de geïmproviseerde muziek weet hij aandacht te geven aan het muzikale detail in een gedurfde speelsheid met kleur, tekst en beweging.

De ruimte die hij daarbij geeft aan zijn musici maakt hem tot een gewaardeerd muzikaal leider waar barokmusici zich graag door laten inspireren.

Zijn interpretaties worden dan ook gekenmerkt door een gedurfd op zoek gaan naar de muzikale inhoud, aandacht voor het detail en het laten harmoniëren van woord en toon.

Ad Mosam Barok

o.l.v. Huub Ehlen

Instrumentaal ensemble

Swantje Hoffman	<i>viool 1 (soloviool)</i>
Elin Eriksson	<i>viool 2</i>
Esther van der Eijk	<i>altviool</i>
Bernard Wolteche	<i>violoncello</i>
Hendrik-Jan Wolfert	<i>contrabas</i>
Harjo Neutkens	<i>theorbe</i>
Guillermo Brachetta	<i>klavecimbel en orgel</i>

Solisten

Elke Janssens	<i>sopraan</i>
Franz Vitzthum	<i>countertenor</i>

Stabat Mater

De werken in dit Stabat Mater programma bestrijken een periode van meer dan honderd jaar, van de vroege barok (Sances) tot aan de hoogbarok, de tijd waarin grootheden als Vivaldi, Bach en Händel hun meesterwerken schreven. Daarmee geeft dit concert ook een beeld van de muzikale ontwikkelingen gedurende die periode.

In de loop van de geschiedenis heeft het Stabat Mater talrijke componisten geïnspireerd tot het schrijven van de meest ontroerende werken. Het aangrijpende moment van de moeder die getuige is van de kruisiging en doodstrijd van haar zoon werd door een onbekende middeleeuwse dichter gevangen in een sequens van pijn, tranen, kwelling en ontroostbaar verdriet.

De nog jonge **Giovanni Battista Pergolesi** (1710-1736) kreeg de opdracht het Stabat Mater van Alessandro Scarlatti, dat tot dan toe elke Goede Vrijdag in Napels werd opgevoerd, te vervangen. Pergolesi's versie van het Stabat Mater is niet alleen de meest bekende, maar is ook een versie vol diepe emotie, menselijk drama en pure devotie. De twaalf korte delen van Pergolesi's Stabat Mater geven elk gevoelselement exclusieve aandacht

in ragfijne dissonanten, in meditatieve en vurige tempi, wonderschone klankkleuren en galante lichtheid. Het was Pergolesi's laatste werk, geschreven binnen de muren van het franciscaner klooster van Pozzuoli bij Napels, waar hij, pas 26 jaren jong, aan tuberculose stierf.

Het Stabat Mater van Pergolesi wordt voorafgegaan door een concert voor strijkers van **Antonio Vivaldi** (1678-1741) met een kenmerkende plezierige lichtheid. Het allegro speelt met toonladdermotieven en syncopen, het largo droomt en het derde deel -opnieuw een allegro – danst in zijn driekwartsmaat. Na aanvankelijk krachtige grote sprongen en brutale unisono's vervolgt het zwaar zijn weg in een uitbundige energieke speelsheid.

Jonann Heinrich Schmelzer (1620? 1623? –1680) staat als enige niet Italiaan in dit programma. Waarom? Wel, hij was vanaf 1673 in Wenen! de vervanger van Sances, die vanwege een slechte gezondheid niet meer in staat was zijn taken volledig uit te voeren. De trio-sonate in c min. is afkomstig uit zijn bundel *Duodena Selectarum Sonatarum* (1653). Het allegro start met een springerig motief waarbij de strijkers elkaar voortdurend achtervolgen en bevestigen. Een kort rustpunt (adagio) brengt ons naar een allegro in schalkse akkoordbrekingen, uitmondend in een 'vrije' improvisatie op dit tweede motief.

Het is nu de beurt aan viool-2 en cello om elkaar te achtervolgen tot in hun 'vrije' improvisatie. Een swingend presto vormt het sluitstuk van deze sonate. Het sobere, recht uit het hart sprekende Stabat Mater (Il pianto delle Madonna) van **Giovanni Felice Sances** (1600-1679) is een schoolvoorbeeld van de vroegbarok.

In het handschrift staan aanwijzingen die er op duiden dat dit Stabat Mater vooral, misschien wel uitsluitend, een liturgische functie had. Het gebruik van het kruis in de partituur (#) symboliseert daarbij het lijden van Christus. Het werk telt 6 delen. In het 2e, 4e en 6e deel gebruikt Sances naast veelvuldige dalende intervallen ook de dalende chromatische baslijn die we uit zoveel lamentaties kennen. (denk aan The Lament uit Purcell's Dido). De oneven delen hebben een meer reciterend karakter. Oorspronkelijk is de bezetting voor solostem en basso continuo.

Programma

Een Amuse, onze verrassing voor u

Jonann Heinrich Schmelzer (1620? –1680)

Sonata XI a3, voor Viool 1, 2, cello en b.c.

allegro – adagio – allegro – (solo) – allegro – (solo) – presto - adagio

Giovanni Felici Sances (1600-1679)

Stabat Mater, voor solostem en basso continuo

Antonio Vivaldi (1678-1741)

Concert voor strijkers (RV 161)

Pauze

Giovanni Battista Pergolesi (1710-1736)

Stabat Mater voor sopraan, alt, strijkers en basso continuo

12 delen (zie voor de overeenkomstige strofes de tekst van de sequens)

1.	Stabat Mater dolorosa	S,A	1
2.	Cuius animam gementem	S	2
3.	O quam tristis et afflicta	S,A	3
4.	Quae moerebat et dolebat	A	4
5.	Quis est homo qui non fleret	S,A	5, 6, 7
6.	Vidit suum dulcem natum	S	8
7.	Eia Mater, fons amoris	A	9
8.	Fac, ut ardeat cor meum	S,A	10
9.	Sancta Mater, istud agas	S,A	11, 12, 13, 14, 15
10.	Fac, ut portem Christi mortem	S,A	16, 17
11.	Inflamatus et accensus	S,A	18, 19
12.	Quando corpus morietur	S,A	20

Tekst Stabat Mater

1	Stabat Mater dolorosa Iuxta crucem lacrimosa Dum pendebat Filius	<i>De diepbedroefde Moeder Stond wenend bij het kruis Terwijl haar Zoon daar hing.</i>
2	Cuius animam gementem Contristatam et dolentem Pertransivit gladius	<i>Haar klagende ziel, Medelijdend en vol smart, Werd als door een zwaard doorstoken</i>
3	O quam tristis et afflicta Fuit illa benedicta Mater unigeniti!	<i>O hoe bedroefd en aangedaan Was die gezegende Moeder van de Enig-geborene!</i>
4	Quae moerebat et dolebat, Et tremebat cum videbat (Pia Mater, dum videbat) Nati poenas incliti	<i>Die rouwde en treurde, En beefde terwijl zij zag (de vrome Moeder, terwijl ze zag) De foltering van haar glorieuze zoon</i>
5	Quis est homo qui non fleret, Christi Matrem si videret In tanto supplicio?	<i>Welk mens zou niet huilen Bij het zien van Christus' Moeder In zo'n marteling?</i>
6	Quis non posset contristari, Piam Matrem contemplari Dolentem cum Filio?	<i>Wie zou niet mede lijden Bij het aanschouwen van de vrome Moeder Lijdend samen met haar Zoon?</i>
7	Pro peccatis suae gentis Vidit Iesum in tormentis, Et flagellis subditum.	<i>Voor de zonden van zijn volk Zag zij Jesus bij de folteringen En een geseling ondergaan</i>

8	Vidit suum dulcem natum Moriendo desolatum Dum emisit spiritum	<i>Zag zij haar geliefde zoon Sterven in eenzaamheid Toen hij de geest gaf</i>	16	Fac, ut portem Christi mortem Passionis eius sortem, (Passionis fac consortem) Et plagas recolere.	<i>Laat mij dragen Christus dood En het lot van zijn lijden (En deelhebben aan zijn lijden) En zijn wonden gedenken</i>
9	Eia Mater, fons amoris Me sentire vim doloris Fac, ut tecum lugeam	<i>Ach Moeder, bron van liefde Laat mij de kracht van het verdriet voelen Opdat ik met U treuren kan</i>	17	Fac me plagis vulnerari, Cruce hac inebriari, (Fac me cruce inebriari) Ob amorem Filii (Et cruore Filii)	<i>Laat zijn wonden mij wonden Het kruis mij in een roes brengen (Laat mij in een roes brengen door het kruis) Wegens liefde voor de Zoon (En het bloed van de Zoon)</i>
10	Fac, ut ardeat cor meum In amando Christum Deum Ut sibi complaceam	<i>Maak dat mijn hart gaat branden Bij het houden van Christus de Heer, Opdat ik Hem behage</i>	18	Inflammatum et accensus (Flammis ne urar succensus) (Flammis orci ne succendar) Per Te, Virgo, sim defensus (Per Te, Virgo, fac, defendar) In die iudicii.	<i>In vlam gezet en aangestoken, (Dat de vlammen mij niet verteren) (Dat de vlammen van de dood mij niet raken) Door U, Maagd, moge ik verdedigd worden Op de dag des oordeels</i>
11	Sancta Mater, istud agas, Crucifixi fige plagas Cordi meo valide.	<i>Heilige Moeder, zorg ervoor, Grif de wonden van de gekruisigde Diep in mijn hart</i>	19	Fac me cruce custodiri (Fac me cruce sublevvari) Morte Christi praemuniri (Morte Christi conservari) Confoveri gratia (Cumulari gratia)	<i>Laat het kruis mij beschermen (Laat het kruis mij ondersteunen) Christus' dood mij wapenen (Christus' dood mij redden) En mij met Genade vervullen (En de genade mij overspoelen)</i>
12	Tui nati vulnerati, Tam dignati pro me pati, Poenas mecum divide.	<i>Van uw gewonde zoon Die zich verwaardigde zo voor mij te lijden, Deel met mij zijn pijnen</i>	19a	Christe, cum sit hinc exire, Da per Matrem me venire Ad palmam victoriae	<i>Christus, als het tijd is hier te vertrekken Laat mij door uw Moeder toekomen De zegepalm.</i>
13	Fac me vere tecum flere, (Fac me tecum, pie, flere) Crucifixo condolere, Donec ego vixero.	<i>Laat mij oprecht met u wenen (Laat mij, vrome, met u wenen) De gekruisigde beklagen Zolang ik leef</i>	20	Quando corpus morietur, Fac, ut animae donetur Paradisi gloria. Amen.	<i>Als mijn lichaam sterft Maak dat mijn ziel gegeven wordt De glorie van het Paradijs! Amen.</i>
14	Iuxta crucem tecum stare, Te libenter sociare (Et me tibi sociare) In planctu desidero	<i>Met U bij het kruis staan En gretig te delen (En met U te delen) In uw klagen wil ik</i>			
15	Virgo virginum praeclara, Mihi iam non sis amara Fac me tecum plangere	<i>Uitverkoren Maagd der Maagden Moge U voor mij niet meer verbitterd zijn Laat mij met U klagen</i>			

Elke Janssens

Sopraan

Elke Janssens studeerde zang aan het Lemmens instituut bij Dina Grossberger en vervolgens aan het Conservatorium te Leuven bij Beatrijs De Vos, waar ze in 1994 haar eindexamen behaalde. Een jaar later behaalde ze tevens een licentie in de Rechten aan de KU Leuven.

Ze vervolmaakte zich bij Kathelijne Van Laethem, waar ze zich vooral toelegde op de Lichtenberger Methode, Greta De Reyghere en later bij Jard Van Nes en Lieve Jansen.

Elke nam deel aan masterclasses bij o.m. Barthold Kuijken, Eric Van Nevel en Dirk Snellings.

In 2005 maakte ze de overstap van de juridische wereld naar die van de muziek.

Sindsdien werkte ze samen met verscheidene ensembles in binnen- en buitenland, zoals het Choeur de Chambre de Namur, het Vlaams

Radio Koor, Les Talens Lyriques, Collegium Vocale Gent, Vox Luminis, Studium Chorale, Collegium Ad Mosam, Laudantes Consort, en vele andere.

Elke is een veelgevraagd soliste voor oratoria, lied recitals en muziektheater producties. Zij zong reeds een uitgebreid repertoire als concertzangeres en concerteerde samen met talrijke orkesten en dirigenten in België, Nederland, Duitsland, Frankrijk,

Franz Vitzthum

Countertenor

Franz Vitzthum, geboren in de Oberpfalz, kreeg zijn eerste muzikale opleiding bij de Regensburger Domspatzen. Hij voltooide zijn zangstudie in 2007 bij Kai Wessel aan de Musikhochschule Köln. Al tijdens zijn opleiding ontving hij tal van prijzen en beurzen.

Ondertussen volgden uitnodigingen voor solo-avonden op het Rheingau Music Festival, het Händel Festival in Halle, Karlsruhe en Göttingen, aan La Folle Journée in Nantes en het Bach Festival Philadelphia. Hij werkte samen met dirigenten als Wolfgang Katschner, Vaclav Luks, Hermann Max, Marcus Creed en Philippe Herreweghe.

Verder heeft Franz Vitzthum deelgenomen aan verschillende opera- en oratoriumproducties, waaronder Scherz, Satire, Ironie und tiefere Bedeutung (Glanert), Jephtha en Solomon (Händel), Orfeo (Gluck) en Orlando

generoso (Steffani) en meest recent in Spartaco (Porsile) bij de Winter Opera in Schwetzingen.

Franz Vitzthum is ook een veelgevraagde kamermuziekpartner. Hij treedt regelmatig op met de luitist Julian Behr, de citerist Gertrud Wittkowsky, het Capricornus Consort Basel en zong met het door hem opgerichte vocaal ensemble Stimmwerck.

Deze veelzijdige activiteiten komen tot uiting in zijn discografie, die voortdurend wordt uitgebreid. Na zijn eerste cd's "Himmels-Lieder" en "Luthers Laute", die unaniem werden geprezen door de vakpers, verscheen in 2018 een cd met Graupner cantates in duet met

Doe je mee?

Zoals veel professionele muziekensembles kan ook Ad Mosam niet zonder vrijwilligers. Vind je het leuk om mee te helpen in de logistiek, ben je handig in bibliotheekwerk of misschien wel op een heel ander vlak dan hebben we mensen zoals jij nodig. We heten je van harte welkom.

Neem contact op en word deel van de groep vrijwilligers die deze prachtige concerten mogelijk maakt.

Tot snel?

Mail, bel of stuur een bericht via onze website

E-mail: info@admosam.nl

T +31 (0)46 452 07 21

www.admosam.nl

Word vriend van Ad Mosam

Verbinding, inspiratie en avontuur zijn de kernwaarden van Ad Mosam.

Wie een keer een concert van Ad Mosam heeft meegemaakt, kan niet anders dan er fan van worden. Om te blijven doen wat wij doen is steun nodig. Van u, van jou, van iedereen die ons ensemble een warm hart toedraagt en het wil behouden voor de toekomst.

Steun ons ensemble en word Vriend van Ad Mosam. Dankzij uw steun kunnen wij de beste musici aan ons verbinden, talenten opleiden en u -ons publiek- blijven boeien met concerten van hoog artistiek niveau.

Kijk op admosam.nl voor meer informatie.

Dit programma werd mede mogelijk gemaakt door:

Stichting Jo Bergmans Vermogensfonds

Concert agenda

Open Air

Verrassingen te over in ons cross-over programma open Air! Laagdrempelige barok-evergreens, barokke bewerkingen van pop, jazz en volksmuziek. Koor, orkest, een topsolist én een Limburgse artiest. Het zit nog in de pijplijn voor juli.

Korte vooruitblik op volgend seizoen

Festival MUSICA SACRA, thema Barmhartigheid

Een programma met twee Bachcantates en een Telemanncantate (koor, soli, orkest)
Za. 16 sept. 17:00u
Maastricht, St. Janskerk

Barokke Parels (thema Remember Me)

Verrassend onbekend!
Allerzielen-programma met muziek van Buxtehude, Tunder, Schütz, Bruhns en Graupner.
5 november in Utrecht

Bekijk onze website voor actuele informatie of schrijf u in voor de nieuwsbrief.

www.admosam.nl